

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

рішенням Вченої ради факультету соціології
Протокол № 5 від “ 27 ” листопада 2020 року

**Декан факультету соціології
В.В.Чепак**

**ПРОГРАМА
КОМПЛЕКСНОГО ІСПИТУ ЗА ФАХОМ
із спеціальності 054 «Соціологія»
освітнього ступеня «Магістр»
освітньої програми «Гендерні студії»**

КИЇВ – 2020

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	3
2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ	3
3. ЗМІСТ КОМПЛЕКСНОГО ІСПИТУ ЗА ФАХОМ.....	4
<i>1. Новітні методи аналізу даних в соціології.....</i>	<i>4</i>
<i>2. Методологія дослідження соціальних нерівностей</i>	<i>5</i>
<i>3. Методи аналізу нечислових даних в соціології.....</i>	<i>5</i>
<i>4. Критична феміністична перспектива в сучасній соціології.....</i>	<i>7</i>
<i>5. Соціологія гендеру.....</i>	<i>8</i>
<i>6. Гендер, тілесність та сексуальність.....</i>	<i>9</i>
<i>7. Соціальні та жіночі рухи в світі, Європі, Україні.....</i>	<i>9</i>
<i>8. Гендерна експертиза та гендерний аудит</i>	<i>10</i>

1. Загальні положення

Комплексний іспит за фахом для студентів магістратури є важливою складовою навчально-виховного процесу і призначений для об'єктивного оцінювання рівня набутих під час навчання знань, умінь і навичок майбутньої фахової діяльності. Він дозволяє визначити рівень фахової підготовки майбутніх спеціалістів, зафіксувати сильні та слабкі місця в підготовці студентів зі спеціальності "054 соціологія" ОП "Гендерні студії".

2. Організаційно-методичні рекомендації

Комплексний іспит за фахом передбачає перевірку теоретичних знань, практичних умінь і навичок, набутих студентами освітнього рівня «магістр» протягом навчання з дисциплін, засвоєння яких дозволяє опанувати системним соціологічним знанням та методами соціологічного дослідження гендерної тематики, а також закласти основу для подальшого вдосконалення фахової підготовки соціологів на наступному освітньо-науковому рівні.

На іспиті підтверджується опанування наступними результатами навчання:

- прн1. Застосовувати набуті знання на практиці, бути відкритими до застосування знань з урахуванням практичних ситуацій.
- прн4. Демонструвати навички індивідуальної та командної роботи у процесі вирішення фахових завдань.
- прн8. Застосовувати новітні соціологічні теорії та методи аналізу соціальних явищ та процесів.
- прн12. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально на основі принципів професійної етики соціолога.
- прн14. Виявляти, діагностувати та інтерпретувати актуальні проблеми соціуму на національному та міжнародному рівнях.
- прн15. Планувати та ефективно використовувати час, працювати самостійно, систематично підвищувати свій професійний рівень шляхом самоосвіти.
- прн16. Зіставляти соціокультурні відмінності та соціальні нерівності; причини їхнього виникнення та наслідки для розвитку соціуму.
- прн17. Використовувати новітні методи збору та аналізу соціологічної інформації для вирішення практичних завдань.
- прн19. Вміти визначати гендерно обумовлені проблеми в різних сферах суспільного життя.
- прн22. Застосовувати соціологічний підхід до аналізу гендерної проблематики.

Кожний студент під час проведення іспиту отримує індивідуальний екзаменаційний білет, який складається із двох частин.

1. Перша частина є тестом, який включає закриті запитання з можливістю вибору одного варіанту відповіді.

2. Друга частина містить творче завдання, в якому пропонується описати конкретне соціальне явище (або процес), пов'язаний із гендерними нерівностями і розробити частину проекту дослідження або гендерної експертизи за такою логічною схемою:

1. визначити декілька понять, пов'язаних із зазначеним соціальним явищем/процесом/проектом та провести їх теоретичну інтерпретацію;
2. обґрунтувати вибір теоретичного підходу до аналізу зазначеного явища/процесу/проекту;

3. сформулювати 1-2 гіпотези щодо дослідження проявів та/або зв'язків даного явища/процесу з іншими явищами/процесами у рамках цього підходу
4. визначити і обґрунтувати методи перевірки цих гіпотез \ або гендерної експертизи проекту.
5. охарактеризувати прояви даного явища/процесу в сучасному українському суспільстві.

За виконання першої частини студент може набрати не більше за 50 балів. За виконання другої частини студент може набрати не більше за 50 балів. Загальна максимальна кількість балів, яку студент може отримати на іспиті, складає 100 балів. Виконання всіх екзаменаційних завдань є обов'язковим. Якщо студент набрав сумарно менше за 60 балів, це є підставною для отримання незадовільної оцінки за іспит.

Відповіді мають бути лаконічними та логічно побудованими. Вони мають демонструвати знання класичних та сучасних соціологічних теорій, вміння оперувати категоріальним апаратом соціології, навички практичної роботи з формування та використання емпіричної бази соціологічного дослідження, а також використання сучасних методів гендерних досліджень та гендерної експертизи.

Іспит проводиться у письмовій формі, за умов епідемічної ситуації може бути проведений у дистанційному (онлайн) форматі.

Оцінка за екзаменаційну роботу виставляється комісією колегіально, затверджується підписами голови екзаменаційної комісії та членів комісії й оприлюднюється на наступний день після написання комплексного іспиту за фахом.

3. Зміст комплексного іспиту за фахом

1. Новітні методи аналізу даних в соціології

Модель множинної лінійної регресії. Використання номінальних змінних у якості факторів (незалежних змінних) в моделі лінійної регресії. Фіктивні (dummy) змінні: створення, інтерпретація. Модель бінарної логістичної регресії: загальний вигляд рівняння, інтерпретація коефіцієнтів регресії, порівняння впливу окремих факторів, оцінка відповідності моделі емпіричним даним. Аналіз багатовимірних таблиць. Модель логлінійного аналізу: основні етапи, модель незалежності, насичена модель, оцінка відповідності моделі емпіричним даним, ефекти та їх інтерпретація, ієрархічність. Розвідувальне та підтверджуюче використання логлінійного аналізу. Експлораторний (розвідувальний) лінійний факторний аналіз: основні задачі, поняття, етапи, методи. Використання конфірмаційного (підтверджуючого) факторного аналізу для побудови економічних вимірювальних моделей: основні етапи та критерії оцінювання відповідності.

Ключові поняття: фіктивна змінна, логіт (logit), відповідність моделі, експлораторний (розвідувальний) аналіз, конфірмаційний (підтверджуючий) аналіз, ефект впливу, ефект взаємодії.

Література

1. Паніотто В.І. Статистичний аналіз соціологічних даних/В.І. Паніотто, В.С. Максименко, Н.М.Харченко – К.:Наукова думка, 2004.
2. Наследов А. SPSS 15: профессиональный статистический анализ данных/ А. Наследов. – СПб.:Питер, 2008.
3. Дункан Крамер Математическая обработка данных в социальных науках:

современные методы .- М: Издательский центр "Академия", 2007. - 288 с. Режим доступу: <http://www.soc.univ.kiev.ua/uk/library/matematicheskaya-obrabotka-dannyh-v-socialnyh-naukah-sovremennye-metody>

4. W. Paul Vogt, Elaine R. Vogt, Dianne C. Gardner, Lynne M. Haeffele Selecting the Right Analyses for your Data. Quantitative, Qualitative, and Mixed Methods.- New York, London: The Guilford Press, 2014. - 500 с. Режим доступу: <http://www.soc.univ.kiev.ua/uk/library/selecting-right-analyses-your-data-quantitative-qualitative-and-mixed-methods>
5. James H. Stock, Mark W. Watson Introduction to Econometrics. 2nd edition.- : Pearson, 2007. - 796 (824) с. Режим доступу: <http://www.soc.univ.kiev.ua/uk/library/introduction-econometrics-2nd-edition>
6. Andy Field Discovering statistics using SPSS 3-rd edition.- : SAGE Publications Inc, 2009. - 822 с. Режим доступу: <http://www.soc.univ.kiev.ua/uk/library/discovering-statistics-using-spss-and-sex-and-drugs-and-rock-n-roll-3-rd-edition>.

2. Методологія дослідження соціальних нерівностей

Поняття соціальних нерівностей. Соціологічні виміри комплексних нерівностей. «Соціальна ціна» надмірних нерівностей. Концепція нерівностей людського існування (Г.Тьорборн). Особливості інтерсекційної методології. Методологічний підхід «спроможності» (*Capability approach* А.Сен), основні виміри, домени та індикатори простору спроможності. Міжнародні індекси економічної нерівності. Абсолютна та відносна монетарна бідність, причини, індикатори, методики вимірювання. Деприваційна та суб'єктивна бідність: поняття, індикатори, методики вимірювання. Нерівність за багатством, основні виміри, методики вивчення. Нерівності в рівні та якості життя: відмінності об'єктивних та суб'єктивних методологій. Система показників якості життя (методологія Держкомстат України). Міжнародні класифікатори статусу зайнятості, професії, освіти. Особливості класового аналізу нерівностей. Методологічні принципи схем класового аналізу Е.О.Райта, Дж. Голдторпа, Г.Еспін-Андерсена. Методологічні принципи «нової британської схеми класового аналізу» (М.Севедж). Тенденції прояву соціальних нерівностей в Україні та у глобальному світі.

Ключові поняття: соціальна нерівність, прихована нерівність, нерівність людського існування, простір спроможності, інтерсекційність, монетарна абсолютна та відносна бідність, деприваційна бідність, суб'єктивна бідність, глибина бідності, багатство індивідуальне, рівень життя, якість життя, шкала професійного статусу, шкала статусу зайнятості, схеми класового аналізу, ринкова ситуація, трудова ситуація, службові відносини, відносини власності, депривація.

Література

1. Буравой М. Социология и неравенство/ М. Буравой//Социол. исслед. – 2015. – №7. – с.5-14.
2. Куценко О. Соціальні класи: соціологічні інтерпретації і підходи до вивчення // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Соціологія. - № 5, 2014. – С. 69-75.

3. Малиш Л. Принципи та правила вимірювання структурних нерівностей у соціології. – Київ : НаУКМА, 2019. – С. 99 - 296.
4. Методика комплексної оцінки бідності | від 18.05.2017.- № 827/403/507/113/232 - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0728-17>
5. Симончук, О. Соціальні класи в сучасних суспільствах: евристичний потенціал класового аналізу. Київ: Інститут соціології НАН України, 2018. – С. 17 – 162.
6. Стігліц Дж. Ціна нерівності. Як теперішнє поділене суспільство загрожує нашому майбутньому / Пер.з англ. – К.: вид-во «ТЕМПОРА», 2017. – С.12-85.
7. Шкаратан О.И. Социология неравенства. Теория и реальность/ О. И. Шкаратан; Нац. Исслед. Ун-т «Высшая школа экономики» – М. : Изд. дом Высшей школы экономики, 2012.– 526с
8. Savage M., Devine F. etc. A New Model of Social Class: Findings from the BBC's Great British Class Survey Experiment // Sociology - April Vol. 47, No. 2 , 2013. – P.220-249. - Режим доступу: <http://soc.sagepub.com/content/47/2/219.full.pdf+html>
9. Therborn, Göran The Killing Fields of Inequality. - Wiley, 2013. – pp.101-180
10. Walby S., J.Armstrong, S.Strid. Intersectionality: Multiple Inequalities in Social Theory // Sociology. - 46(2), 2012. – Pp. 224–240.

3. Методи аналізу нечислових даних в соціології

Аналітичні стратегії роботи з соціологічними даними. Теоретико-методологічні засади методів аналізу нечислових даних і пізнавальні стратегії соціології. Якісний дизайн соціологічних досліджень. Сучасні методи аналізу нечислових даних. Теоретичні підходи до аналізу нечислових даних у соціології. Тексти та візуальні об'єкти. Етика роботи з нечисловими даними. Планування аналізу нечислових даних і вибір методів відповідно до завдань та об'єкту дослідження. Процедури обробки та аналізу нечислових даних. Етапи роботи з нечисловими даними. Програмне забезпечення при аналізі нечислових даних. Наративний, конwersаційний та дискурсивний аналіз. Аналіз випадку. Біографічний метод. Аналіз малюнків, фото та відео матеріалів. Якісний компаративний аналіз та інтелектуальний аналіз тексту. Інтерпретація нечислових даних та підготовка звіту.

Ключові поняття: нечислові дані, якісний дизайн дослідження, «обґрунтована теорія», семіотика, герменевтика, кодування, «щільний опис» даних, тріангуляція, таксономія, наративний аналіз, конwersаційний аналіз, дискурсивний аналіз, якісний компаративний аналіз, інтелектуальний аналіз тексту.

Література

1. Day, Ian. Qualitative Data Analysis. A user-friendly guide for social scientists. Routledge, 2005. <http://www.soc.univ.kiev.ua/uk/library/qualitative-data-analysis-user-friendly-guide-social-scientists>
2. Qualitative data analysis: a methods sourcebook / Matthew B. Miles, A. Michael Huberman, Johnny Saldaña. Third edition. SAGE publications, 2014.
3. Тичер С., Мейер М., Водак Р., Ветер Е. Методы анализа текста и дискурса / Пер. с англ. – Х.: Изд-во Гуманитарный центр, 2009.
4. Vogt, W. Paul, et al. Selecting the right analyses for your data: Quantitative, qualitative, and mixed methods. Guilford Publications, 2014. <http://www.soc.univ.kiev.ua/uk/library/selecting-right-analyses-your-data-quantitative-qualitative-and-mixed-methods>

5. Якісні дослідження в соціологічних практиках: Навчальний посібник / За ред. Н.Костенко, Л.Скокової. – К.: Інститут соціології НАНУ, 2009. – 400 с.
6. Фабрикант М. Применение нарративного анализа в исследовании больших социальных групп // Психологический журнал, - 2010. - № 1(25). С. 64-68.
7. Захарова Н. Визуальная социология: фотография как объект социологического анализа // Журнал социологии и социальной антропологии, 2008. - № 11(1). – С. 147-61.
8. Гуреев С. Анализ рисунков в социологических исследованиях // Социологические исследования, 2007. - № 10. – С. 132-139.

4. Критична феміністична перспектива в сучасній соціології

Феміністська теорія та постмодернізм. Психоаналітичний фемінізм. Феміністська теорія й постколоніальний аналіз. Постфеміністський дискурс. Тлумачення «маскулінності» в сучасній соціології гендеру. Intellectual Dark Web – альтернативний погляд на фемінізм та гендерну теорію. Стратегії інституціоналізації гендерного підходу. Антигендерні рухи і ретрадиціоналізм. Карантин як екзистенційна ситуація та її феміністський аналіз. Феміністська критика сучасного дискурсу традиційної сім'ї. Переосмислення епістемології класичної соціальної науки в межах критичної феміністичної перспективи. Бодрійярівський концепт зваби в концепції гендерного порядку. Розгендерування як стратегія публічного дискурсу. Політики тіла, їх феміністська критика. Гендерна деконструкція фольклорних текстів. Номадичний суб'єкт в тлумаченні Розі Брайдотті.

Ключові поняття: Феміністична деконструкція, іншування, постмодерний фемінізм, квір-теорія, психоаналітичний фемінізм, антигендерні рухи, неотрадиціоналізм, маскулінність, колоніальний дискурс, виклики сучасності.

Література

1. Батлер Д. Случайно сложившиеся основания : феминизм и вопрос о постмодерне // Введение в гендерные исследования: Ч2. Хрестоматия. - Харьков: ХЦГИ, 2001, СПб.: Алетейя, - С.235-257
2. Малес Л. Діти є, що далі? Ресурси — у чоловіків, відповідальність — у жінок / Л. Малес // Гендер в деталях (20.08.2018) <https://genderindetail.org.ua/season-topic/mater-batkiiv/diti-e-scho-dali-resursi-u-cholovikiv-vidpovidalnist-u-zhinok-134709.html>
3. Надежда Орлова Постклассические гендерные исследования. - Издательский дом С.-Петербур. гос. ун-та, 2011 - 200 с.
4. Марценюк Тамара Чому не варто боятися фемінізму. К.: Комора, 2018. С.75-154, С.203-320
5. Anti-Gender Movements on the Rise? Heinrich Böll Foundation: 2015. Berlin. 108 p
6. Мішель де Манасейн ред Про рівність статей. Збірник Вид-во: Альтерпрес 2007. С. 4-84
7. Сергацкова К., Губа Р. Радикальні дискримінатори. Путівник організаціями, що пропагують нетерпимість // Заборона (01/06/2018) <http://zaborona.com/interactive/radical-discriminators/?fbclid=IwAR1v6mkFROXnpA266qVyS3biFVd4yh27nUF7f-eZ51pe6D03ii8G-9jtw1g>

5. Соціологія гендеру

Поняття "гендероване суспільство" (М.Kimmel, А.Aronson) та гендерний порядок (Р.Коннел): системний погляд на соціологічне дослідження гендерного контексту сучасних суспільних трансформацій; гендерована структура та гендеровані інститути: теоретичні засади визначення та дослідження (Р.Коннел, Б.Рісмен); егалітаризм та гендерна нерівність (М.Charles, D.Grusky), феміністична методологія та питання дослідницької етики; гендерна чутливість у соціологічному дослідженні, особливості кількісних, якісних та мікс методологій у дослідженні гендерної проблематики; соціологічний та феміністичний підходи дослідження сім'ї; гендерована робота: зайнятість, професії, розподіл домашньої праці та піклування; гендерна стратифікація та гендерні нерівності; "скляна стеля" та гендерний розрив оплати праці, інтерсекційність як дослідницька методологія; інтерсекційність аналізу структурних нерівностей; соціологічний аналіз гендерованих соціальних інститутів: здоров'я та медицина, армія та силові структури, релігія, наука, освіта; феміністичні студії медіакультури: фемінізм та маскулінізм у масмедіа; гендерована влада та гендерна політика; гендероване насильство та дослідження маскулінізму.

Ключові поняття: "гендерована структура", гендеровані інститути, гендерний порядок, інтерсекційність, гендероване насильство, гендерна нерівність, гендерована робота, гендерна професійна сегрегація

Література

1. Amy Wharton (2012) *The Sociology of Gender. An introduction to theory and research.* Wiley-Blackwell, Pp. 1-39, 53-80, 166-229
2. Abbott P., Wallace C., Tyler M. *An Introduction to Sociology of Gender. Feminist perspective.* 2005 Routledge. Pp. 1-15, 318-363, 364-385
3. *Handbook of the Sociology of Gender* (2006) Barbara J. Risman, Carissa M. Froyum, William J. Scarborough Eds. Springer. Pp.3-18, 19-44, 45-56, 69-81, 143-156, 257-271, 433-492
4. Kimmel M, Aronson A.(2017) *The Gendered Society. Reader.* Oxford University Press,. Pp. 165-195, 235-259, 313-325, 499-535
5. Nina Lykke (2010) *Feminist studies. A guide to Intersectional Theory, Methodology and Writing.* (9. Methodology, Methods and Ethics Pp. 144-162
6. Gayle Letherby (2003) *Feminist research in theory and practice* (4. Quoting and counting: the qualitative\quantitative divide pp 80-97
7. *The Inequality Reader* (2010) \ David Grusky, Szonja Szelenyi Eds. Routledge. Pp. 506-520, 521-536, 565-588
8. Гендер для медій. Підручник. - К., 2017, - С.77-96, 97-116, 135-150, 165-177
9. Здравомыслова Е.А., Темкина А.А. 12 лекций по гендерной социологии. Европейский университет в Санкт-Петербурге, 2015. С. 138-180, 294-364, 265-406, 407-464, 465-523, 593-652
10. Тартаковская И. Н. Гендерная социология. М. 2005. С. 114-230, 248-255, 264-286, 287-328

6. Гендер, тілесність та сексуальність

Методологічні підходи до аналізу гендеру, тілесності та сексуальності: есенціалізм та соціальний конструктивізм. Гендерна теорія практик Р.Коннелл: поняття гендерного порядку та гендерного режиму. Структурні рівні гендерного порядку: гендерний поділ праці, структура влади, катексису, символічні репрезентації. Тіло як продукт владних відносин і результат дисциплінарних режимів. Біополітика та біовлада за М.Фуко. Нормативна тілесність. Агенти нормативного тілесного контролю. Репродуктивні та материнські аспекти жіночої тілесності. Трансформації стандартів тілесності у ХХ столітті і тілесні модифікації. Гендер(ова)не насильство. (Не)нормативні сексуальності. Гетеросексуальність як соціальний конструкт нормативної сексуальності. Гомосексуальність та гомофобія. Квір як альтернативна традиційній тілесності та сексуальності.

Ключові поняття: гендерний порядок, дисциплінарна влада, біовлада, гендерне насильство, гетеронормативність, квір.

Література:

1. Вихтерих К. Сексуальные и репродуктивные права. – Издательство Фонда Генриха Бёлля, 2015. Електронний ресурс. Режим доступу: https://ru.boell.org/sites/default/files/christa_wichterich_sexual_and_reproductive_rights.pdf
2. Гендер для медій: Підручник з гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей / За ред. М. Маєрчик, О. Плахотнік, Г. Ярманової – Київ: Критика 2013. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://ua.boell.org/uk/2013/12/30/gender-dlya-mediya>
3. Гольман Е.А. Развитие представлений о телесных практиках в социальной науке // Социологические исследования. 2014. – №10. – С. 127-136.
4. Здравомыслова Е., Темкина А. Социальное конструирование гендера: феминистская теория// Введение в гендерные исследования. Ч. I: Учебное пособие/ Под ред. И. А. Жеребкиной. – Харьков: ХЦГИ, 2001, СПб.: Алетея, 2001. – С.147-173
5. Коннел Р. Гендер и власть. Общество, личность и гендерная политика. – Москва: Новое литературное обозрение, 2015. — 432 с.
6. Тетерюк М. Між дискурсом і матерією: переосмислення тіла у квір-дослідженнях. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://genderindetail.org.ua/season-topic/tema-sezonu/mizh-diskursom-i-materieyu-pereosmislennya-tila-u-kvir-doslidzhennyah-134304.html>
7. Фуко М. Надзирать и наказывать. Рождение тюрьмы. М., 1990// Глава 2. Средства выверенной муштры, Глава 3. Паноптизм. – С.248-284, 285-333.
8. Фуко М. Нужно защищать общество: Курс лекций, прочитанных в Коллеж де Франс в 1975-1976 учебном году. — СПб.: Наука, 2005. // Лекция от 17 марта 1976 г.* С.253-279.
9. Щурко Т. “What does the queer say?”: Квір как «полезная» категория анализа //Критика и норма. Выпуск №1. Квір-исследования. Минск-Бишкек, 2014 – С.6-11.

7. Соціальні та жіночі рухи в світі, Європі, Україні

Соціальні рухи як колективні суб'єкти соціальної динаміки. Дослідження принципів класифікації суспільних рухів, “нових типів соціальних рухів”, “індустрії рухів”, емпіричний аналіз різних проявів соціальних рухів. Визначення фреймів соціальних рухів, аналіз зміни структури та функцій. Нові соціальні актори як ключові

інструменти нових ідентичностей, перетворень гендерного порядку. Фемінізм як соціальний рух. Глобалізація феміністичного руху. Практики жіночого активізму у сучасному світі. Феміністичні жіночі громадські організації. Тенденції розвитку феміністичного руху в Україні. Актуальні теми дослідження феміністичного руху.

Ключові поняття: соціальний рух, жіночий (феміністичний) рух, жіночі організації, гендерний порядок, феміністичні практики.

Література

1. Della Porta D. Social Movements: An Introduction / Della Porta D., Diani M. – 2nd ed. – Malden : Blackwell Publishing, 2006. – P.223-248.
2. Rawwida Baksh, Wendy Harcourt (2015) The Oxford Handbook of Transnational Feminist Movements. – P. 791-837.
3. Делла Порта Д. Плюрализм исследований социальных движений / Донателла делла Порта // Глобальный диалог.- 2016.- Том 6. (№2).- с.7-8.
4. Здравомыслова Е.А., Темкина А.А. 12 лекций по гендерной социологии. Европейский университет в Санкт-Петербурге, 2015. – с.653 – 691.
5. Марценюк Т. Інтерв'ю з Мартою Чумало про підтримку жінок і феміністичний активізм у Львові / Марценюк Т. // Гендер в деталях. – 2018. Електронний ресурс. Режим доступу <https://genderindetail.org.ua/spetsialni-rubriki/bezstrashni/interv-yu-z-martoyu-chumalo-pro-pidtrimku-zhinok-i-feministichniy-aktivizm-u-lvovi-134752.html>
6. Марценюк Т. Чому не варто боятися фемінізму / Марценюк Т. – К., 2018 – С.75 – 89.
7. Фрімен Джо Тиранія безструктурності / Фрімен Джо // Спільне.- 2012. Електронний ресурс. Режим доступу <https://commons.com.ua/uk/tiraniya-bezstrukturnosti/>
8. Штомпка П. Социология социальных изменений / Штомпка П. – М., 1996. – С. 337–366.

8. Гендерна експертиза та гендерний аудит

Теоретичні підходи до гендерної експертизи та гендерного аудиту. Методологія гендерного аналізу: основні принципи. Гендерний аналіз (GBA +), визначення, загальні принципи, що лежать в основі GBA +. Вісім компонентів GBA +. Джерела даних для гендерної експертизи та аудиту. Гендерна статистика та дані за статтю. Гендерно-чутливі показники. Якісні та кількісні показники на мікро- та макрорівні. Гендерні цілі в цілях сталого розвитку. Гендерний аудит за участю. Гендерна експертиза та гендерний аудит в освіті, прихований навчальний план, мовний сексизм, гендерна сегрегація в освіті, гендерні стереотипи в підручниках. Гендерний аналіз та аудит для забезпечення гендерних систем охорони здоров'я. Критерії ВООЗ щодо інтеграції статі, справедливості та прав людини для реалізації зобов'язань нікого не залишати позаду. Моніторинг нерівності у здоров'ї.

Ключові поняття: гендерний аналіз, гендерна експертиза, гендерний аудит, гендерно-чутливі показники, дані розділені за статтю, моніторинг нерівності у здоров'ї, прихований навчальний план, мовний сексизм, гендерна сегрегація в освіті.

Література

1. Working Guide on Gender-Based Analysis <https://www.aadnc-aandc.gc.ca/eng/1100100028541/1100100028545#intro>
2. CIDA, 1997, The Why and How of Gender-Sensitive Indicators: A Project Level Handbook. Minister of Public Works and Government Services Canada, Aug 1997.
3. Gender statistics and indicators (2018) European Institute for Gender Equality, <https://eige.europa.eu/gender-statistics/dgs>
4. A manual for gender audit facilitators the ilo participatory gender audit methodology https://www.ilo.org/gender/Informationresources/WCMS_187411/lang--en/index.htm
5. Gender Mainstreaming. Gender audit <https://eige.europa.eu/publications/gender-mainstreaming-gender-audit> (04.06.2019)
6. Gender, equity and human rights <https://www.who.int/gender-equity-rights>
7. Mary Manandhar, Sarah Hawkes, Kent Buse, Elias Nosrati & Veronica Magar Gender, health and the 2030 agenda for sustainable development <https://www.who.int/bulletin/volumes/96/9/18-211607/en/>
8. Leach Fiona. Practising Gender Analysis in Education. Oxfam GB 2003. <https://www.common sense media.org/blog/gender-stereotypes-are-messing-with-your-kid>